

Kirkolliskokoukselle

Kuopio 23.10.2026

Asia 21. Kirkolliskokousaloite yhteisen ”Liturgia”-seminaarin järjestämisestä sekä uuden liturgisen käsikirjan laatimisesta

Kirkollishallituksen esitys

Kirkolliskokoukselle on tehty aloite Suomen ortodoksisen kirkon yhteisen ”Liturgia”-seminaarin järjestämisestä sekä seminaarin pohjalta laadittavasta uudesta liturgisesta käsikirjasta ohjeineen. Aloitteessa esitetään, että seminaari järjestettäisiin vuonna 2028 kirkon papistolle ja kanttoreille yhteistyössä piispainkokouksen, Ortodoksisen pappisliiton, Ortodoksisten kanttorien liiton, Ortodoksisen seminaarin sekä Itä-Suomen yliopiston kanssa.

Aloitteessa esitetään lisäksi, että alkuvuodesta 2027 asetettaisiin kaksi työryhmää, joista toinen vastaisi seminaarin suunnittelusta ja toinen uuden liturgisen käsikirjan laatimisesta. Aloitteessa tuodaan tässä yhteydessä esille jo toiminnassa olevat piispainkokouksen alainen liturginen toimikunta sekä kirkollishallituksen alainen euhologion-työryhmä.

Aloitteen perustelujen mukaan uuden liturgiakäsikirjan tarve on tunnistettu jo vuoden 2023 kirkolliskokouksessa. Aloitteentekijät katsovat, ettei uuden käsikirjan laatiminen ja painaminen yksinään riitä, vaan liturgisten käytäntöjen yhtenäistämisen tulisi perustua yhteiseen prosessiin, jossa papistoa ja kanttoreita kuullaan ja jossa heillä on mahdollisuus osallistua yhteisten käytäntöjen muodostamiseen. Aloitteessa korostetaan myös historiallisten, teologisten ja akateemisten näkökulmien huomioon ottamista sekä riittävän keskustelun mahdollistamista.

Aloitteesta on pyydetty piispainkokouksen lausunto. Piispainkokous pitää uuden liturgiakäsikirjan teemoista järjestettävää seminaaria sinänsä hyvänä ajatuksena, mutta katsoo, ettei seminaarin toteuttaminen aloitteessa esitetyssä aikataulussa ole oikea-aikaista. Piispainkokouksen lausunnon mukaan seminaari olisi tarkoituksenmukaista järjestää vasta sen jälkeen, kun ennenpyhitettyjen lahjain liturgiaa on koetoimitettu ja Euhologion-käsikirjaan on toimitettu keskeiset mysteerioiden kaavat, joita on myös koetoimitettu seurakunnissa ja joista on saatu lausunnot.

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että aloite Suomen ortodoksisen kirkon yhteisen ”Liturgia”-seminaarin järjestämisestä sekä seminaarin pohjalta uuden liturgisen käsikirjan laatimisesta hylätään.

Perustelut

Liturgisen käsikirjan valmistelu liittyy parhaillaan käynnissä olevaan liturgiseen valmistelutyöhön. Piispainkokouksen lausunnon perusteella ennenpyhitettyjen lahjain liturgiaa tulee koetoimittaa, ja Euhologion-käsikirjaan tulee toimittaa keskeiset mysteerioiden kaavat, jotka myös koetoimitetaan seurakunnissa ja joista hankitaan myös lausunnot.

Seminaarin järjestäminen ennen tämän valmistelutyön valmistumista voisi johtaa tilanteeseen, jossa papisto ja kanttorit käsittelevät vielä keskeneräisiä liturgisia aineistoja ja käytäntöjä ilman, että niiden koetoimittamisesta ja seurakunnissa saaduista kokemuksista olisi käytettävissä riittävä aineistoa. Seminaarin tarkoituksenmukaisuutta ja mahdollista ajankohta voidaan arvioida paremmin siinä vaiheessa, kun nykyinen valmistelu on edennyt piispainkokouksen lausunnossa kuvattuun vaiheeseen.

Myöskään uuden liturgisen käsikirjan laatimisesta vastaavan erillisen työryhmän asettamista alkuvuodesta 2027 ei ole tässä vaiheessa tarkoituksenmukaista tehdä. Aloitteessakin todetaan, että kirkossa toimivat jo piispainkokouksen alainen liturginen toimikunta ja kirkollishallituksen alainen euhologion-työryhmä.

Liite 21a. Kirkolliskokousaloite yhteisen ”Liturgia”-seminaarin järjestämisestä sekä uuden liturgisen käsikirjan laatimisesta

Liite 21b. Piispainkokouksen lausunto kirkolliskokousaloitteesta Liturgia seminaarin järjestäminen

Esitys asian käsittelystä

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että asiasta 21 pyydetään sivistysvaliokunnan mietintö.

Elia
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa